

Z Česko-amerického života.

— "Svornost" dle svého způsobu opět si vyjala lži a překroucením pravdy na p. Havlasu a tentokrát i na nás. Jako dříve, snaží se namluvit čtenářstvu, že p. Havlasa nenašel na životě Čechů amerických ničeho chvály a povímouti hodného. A naše čtenářstvo ví, že p. Havlasa psal o potřebě paměti o obdivuhodnosti energie Čechů amerických celý článek. Se "Svorností" se špinit už nebudeme. Může psát, co chce, — lež ukáže se přece jednou v plné své hlušnosti, — a čtenáři pomalu budou se probouzet ze své duševní otupělosti. Zabývat se lidmi tolikrát usvědčenými z nepoctivosti, bylo by mařením místa pro nás; zabývat se lidmi, kteří nedovedou správně česky napsat ani tři řádky, bylo by mařením času spisovatelů, jenž má před sebou ještě vyšší cíle, než vyčistit bláto českoamerické žurnalistiky a la Svornost.

— Co je bezcharakternost? Když dnes novinářská nevěstka haní a trhá člověka veřejně a osobně a zítřka tiskne na jeho oslavu dryádnickou básně; když dnes takový člověk nemůže přijít některému listu na jméno a zítřka dává se v jeho služby, ještě dovoli špinit poctivé úmysly jiných lidí lží a úsměchem skety. Netěba nám snad ani doklázat, že máme na zření člověka, jenž se jmenuje L. Dongres, a jehož přeběhlost i nezásadnost zcela shodují se s povahou lidí, jimž se "Obdivuje" dnes a jimž možná za čtvrt roku bude sprostě nadávat v redakci katolického listu. Ten člověk, jehož jinak litujeme, je temnou skrnou a zlým stínem v naší žurnalistice; bylo by na čase, kdybychom již jednou začali vymazávat skvrny ze seznamu poctivých lidí.

— Pan dr. Vojan mívá v "Osvětě Americké" pěkné články, jež zaslouhují si pozornosti větších, než jaké se jim až posud dostává. V posledním čísle píše o předmětu, který nyní je též jaksi časový: o "významu a ceně národní písně po stránce umělecké". Dr. Vojan navazuje na dopis slečny Brichové, uveřejněný v t. l. dne 1. listopadu t. r. a dává slečně důkladnou lekci, již by si měli přečíst všichni, kdo křičeli kdy nepaměť nad českou národní písní. Zakončuje takto:

Doufám, že slečna dopisovatelka z Ceresca dopustila se jen nepředloženosti a že lituje svého nesprávného úsudku. Mám jedinou radu: prostudujte řádně tento poklad — a pak váš úsudek bude jiný. Ale chcete-li bojovat proti dovážení braku, číňte tak v jiném směru. — Přiležitost bude dost. V českých čtvrtích slyšeti je nejhausnější pražské odrovačky jako "Emane," "Ta myš," atd. Zde je místo k rozhoření. Toto býti vyplnění a s ním domácí americký, hudebně bezcenný, ba veškeren vkus ničící "rag-time," — to je úkol zásluhový. Ale dovoz českých národních písní neškodí. Naopak — v nich je nejlepší zástita proti zálibě v hudebním nevkusu a jarmarečním zboží a nejlepší příprava pro pochopení české umělé hudby. Smetany, Dvořáka a ostatních našich mistrů!

— Co je drsnost? Když "Svornost" upozorňuje na "Denního Hlasatele", jakoby on byl se ozval proti p. Havlasovi a když hledá v starých číslech, našla by tam tato slova, jež zajisté jsou všechno jiné, než vystoupení proti jeho saham. Pro zajímavost otisku jeme onen projev:

"Snad jediným z intelligentů českých z vlasti, kteří přijeli do

této země studovati česko-americké poměry a následit je vystihli i počali poukazovati na jejich špatné stránky se stanoviska střízlivého, jest spisovatel Jan Havlasa, který dlí mezi námi bez mála již dva roky. Spisovatel tento nedělal žádných důsledků o životě Čechů amerických, dokud jej náležitě nepoznal, jako to činí mnozí a mnozí kritikové, kteří za tyden a za čtrnáct dní znali již celou Ameriku. Pan Havlasa pracoval tiše, nenechával o sobě mnoho slyšeti, až teprve nyní, skorem po dvou letech vystupuje na veřejnost, upozorňuje na naše nedostatky a staví na praporek naše chyby. Spisovatel rozvinul zajisté činnost blahodárnou, která přiměje mnohého přemýšleti."

— Co je ironie osudu? Když v sobotu přinesl chibažský pravdivý milovník denníků článek, v němž vytýká cizí slova a fráze českým listům ve staré vlasti a českým spisovatelům, p. Havlasu ovšem hlavně máje na zření, — a když den po té přinesl stat, v níž se to jen hemžilo chybami mluvnickými a slohovými i spoustou zbytečných cizích slov. Maličkou ukázkou si popřejme z ledabylého klasobraní v článku p. Ortově: "Přátelství, faktum, genre atd." nebylo by ještě tak zlé, kdyby se dělo pro změnu a pestrost výrazů, a nikoli tak důsledně, jak to bylo v oné t. zv. úvaze "Svornosti". Ale kolik asi těch prostých čtenářů bude rozuměti těmto slovům, jen tak namátkou z "feuilletonu" vybraných: assimilační, kvitovat, charakterisovat, generalisovat, elev, kontinent, interesovaný, kompensace, regulovat, kompetentní, atd. — I kdyby hneď každý čtenář všem těm výrazům rozuměl, zdaž nelze za všechna ta cizí slova najít právě tak vystižná a libozvučnější slova česká? Připodobnění, vzít na vědomí, se všeobecnit, povolání, a t. d., — což nejsou tyto výrazy dost dobré pro vtipného feuilletonistu "Svornosti", jenž místo sprostých osobních nájezdů měl by se trochu poohlédnout po dotvrzení svých znalostí a vědomostí?

O mé cestě na západ a mých návštěvách.

(Píše Jan Borecký.)

Tato barbarská surovost nemá v česko-americké žurnalistice rovně. Byl jsem popraven — a šibenice byla pomstychtivá "Svornost", klaty: p. Aug. Geringer a p. Hájek. V řádku "také žurnalisty" Hájka, nejvíce líto mi je sl. Šárky Hrbkové. Ačkoliv nížádným způsobem nezavdala p. Hájkovu přičiny k útočení na svou osobu, přece tento podatelný požadatele "Svornosti" útočí na ni při každé příležitosti.

Slečna Šárka Hrbková vyniká vzděláním nad všechny své ostouze. Poctivě se stará o sebe i o svou staříčkovou matku. Jedenkrát stěžovala si p. Paldovi, jaká se jí děje od p. Hájka křivda. Pan Palda jí přislíbil, že se pokusí o to, aby Hájek slečnu více nenapadal. Pokusil-li se p. Palda o to, u svého "hodného kamaráda", není známo. Naopak útoky na sl. Šárku Hrbkovou horší se den ode dne —

Později si pro mne přijel pan Koutný, majitel pěkné, spofádané farmy blízko města a poskytl mi milého pohostinství ve svém domě. Druhého dne hneď a rána provedl mne p. Koutný úrodnou okolní krajinou.

Cestou stávil jsem se u evang. kazatele p. Barcala. Mají tu pěkný evang. kostelík a slušnou faru, s krásně uspořádanou zahrádkou. Pan Barcal je v nejlepší věku; je to vzdělaný, přívětivý muž, vážený a oblíbený v celém městě i okolí. V poledne

zavítali jsme k obědu k manželům Burešovým, starým to pionerům, z nejprvnějších v okolí. Jsou to bodří, uvědomělí Češi, jakých je už po řádku; viru svých otců zachovávají s upřímnou zbožností. Mnoho jsme si měli vyprávět o zlatých zažitých časech ve vlasti. Paní Burešová mnoho ví a mnoho pamatuje a pěkně dovede vyprávět. Rád bych byl ještě s těmi roztomilými starouškami déle zůstal, ale čas kvapil, a my měli ještě mnoho na práci. Cestou do Ely, zastavili jsme se na farmě u Lorenčů. V Ely navštívili jsme obchodníka pana Vojtíška. Pozdě večer vraceli jsme se do Cedar Rapids. Za ochotu p. Koutného upřímně děkuji.

Dříve než jsem opustil Cedar Rapids, zašel jsem se rozloučit k Paldovi. Na rozchodě připomenul jsem p. Paldovi, p. Hájka, a ptal jsem se, proč bez přičiny lidí napadá a je ostouzl. Pan Palda odvětil vyčítavě: "Bylo by to bylo všechno v pořádku, jenom toho do slova mohli jste si ušatit. Nyní za to snázejte!"

Ptám se: proč těch několik lidíček v Cedar Rapids brání se pravdě, proč ji nemohou snést, pravdu, která dá se heci všude, a které později i některé časopisy přisvědčily? Měli zajisté k tomu dosti příčin a neměli čistě svědomí. Jen zločinec leká se pravdy, obává se, že jeho zálučné záměry vyjdou na jevo.

Pan Palda, bera svého kamaráda p. Hájka v časopise "Osvěta Americká" v ochranu, lichotí zároveň starému šibalu Geringerovi, a při tom zastává se i jeho nefestné "Svornosti". Takovou je důslednost p. Paldy. Či zdá se nyní p. Paldovi "Svornost" lepší? Zapomíná, jak ji odsoudil v záležitosti Meilbekové? Ale počínání p. Hájka proti mně p. Paldovi lahodí a nevím věru z jakých příčin si v tom libuje a je mu vhod.

Pan Palda v "Osvětě Americké" přirovnává mne k dr. Iškovi, ač dobře ví, že mezi mnou a Iškou je veliký rozdíl. Myslím, že pan Palda ví, proč byl napadán p. dr. Iška a proč já. Domnívám se, že chtěl tím p. Palda oklamat českou veřejnost. Nebo snad své nejisté svědomí upokojit?

Dne 20. října večer opouštěl jsem Cedar Rapids, s vědomím, že zbavil jsem se dvou předstíraných přátel.

Nelituji té ztráty. Za ony dva získal jsem celou řadu jiných, mezi Čechy i mezi Amerikány. Za pohostinství, kterého se mi v Cedar Rapids dostalo, vyslovují vroucí díky.

Dne 21. října ocitnul jsem se opět v St. Louisu. Zde jsem byl hostem vážené rodiny p. A. J. Čejkovi. Odpoledne toho dne navštívili jsme s p. Čejkou, předsedou jednoty ČSPS., úřadovnu Národního Hlav. Řádu. Tajemník p. J. V. Luňák, vládny, přistáří muž, ukázal mi, jak se nyní knihy vedou; jest to docela spolehlivější způsob, než vedení dřívější. Jednotlivé položky jsou na několika místech zanechány a je s tím velká starost a práce. Pan Luňák musí správně vyhověti všem velkodům, a mimo toho asi 20.000 členům. Práci tu vykonává svědomitě a jistě. Nad tím pak bystrodůchý a neuvážený předseda pan A. J. Čejka vede dohled.

V neděli, dne 22. prosince jel jsem s p. Čejkou do sousední české osady v Breit Hillu, po elektrické trati, 6 mil od Belleville, kamž byl p. Čejka pozván, aby přispěl tamním krajanům radou při založení klubu. Nový klub se ustanovil, a usnesl se, že o americkém posvěcení 30. listopadu bude slavnostně uveden do jednoty ČSPS.

V průvodu p. Čejky v pondělí večer navštívil jsem schůzi vzdělávacího spolku "Slovanská Lípa"

a byl jsem mile potěšen, přesvědčiv se, že má práce před 40 lety nebyla marnou. Schůze byla četně navštěvena a to nejvíce mladými, nadějnými muži, kteří význam důležitého tohoto spolku náležitě pochopili. Jen dále přátelé; dne 1. ledna 1909 bude tomu už půl století, co důležitý tento spolek byl založen. Budu-li živ a zdravý rád s vámi padesátileté jubileum oslavím.

S potěšením jsem postříhl, že spolek našel porozumění zvláště u mladých lidí, čímž je mu zajištěna budoucnost. Každý vzdělaný, pokrokový milový Čech i Češka v St. Louisu, měl by k spolku tomu náležeti.

Vzpomínám si, s jakou obtíží jsem v r. 1858 v St. Louisu našel dvanáct lidí, kteří mi porozuměli. Jaká to byla obtíž se založením knihovny! Nás dvanáct složilo 12 dollarů a za ty jsem objednal u pražského knihkupce Jaroslava Pospíšila knihy pro "Slov Lípa". Byla to tehdy první zásilka českých knih do Ameriky. Nikdo si nyní nemůže představit, jakou radost nám tehdy zásilka těch několika knížek udělala. Dnes má "Slov Lípa" v St. Louisu znamenitou knihovnu. Druhého dne v průvodu p. Čejky navštívil jsem některé, ze svých dřívějších známých. Nejlépe a nejdéle pobavil jsem se s p. Klobásou, s jehož otcem stáli jsme v jedné řadě, v obranné celistvosti naší slavné Unie, když roku 1861 jižní otrokáři "Sicesionisté", chtěli ji roztrhnout. Pan Klobása jest jedním z mladších, zde v Americe rozených Čechů. Jest to muž dobrý, poctivý smýšlení a otevřeného chování.

Těž s upřímným soudruhem p. J. Kálalem, hostinským v Národní síni ČSPS, jsem si pohovořil. Podobně i s p. Hřskou, hostinským v Sokolovně. Tam všimnul jsem si plakátu, kterým vze se st. louiské obecnost k návštěvě divadelního kusu, asi sto let starého, v němž šíří se pověra o duších, dušičkách se svíčkami atd. Myslím jsem si: Co mají hráti ti

druzí, když tohle hrají svobodomyšlní Sokolové. Nahoře cvičil učitel tělocviku p. Tesař, asi 80 chlapců v prostocviku. Podivil jsem se té vytrvalosti jeho, jaké námaby se neleká, aby z těch neposedů něco kloudného udělal. Navštívil jsem též tiskárnu "St. Louiských Listů", a též redakci "Hlasu" bych byl milerád navštívil, ale pro krátkost času z toho sešlo. Doufám, že mi to bude laskavě odpuštěno.

Jednoho večera byli jsme pozváni k večeři k dr. Artzovi; měli jsme se výborně. Po večeři hovorný p. doktor vyprávěl nám o svých cestách ve starém Mexiku. Má velkou sbírku fotografií a mohli jsme též pod zvětšovacími skly o krásách těch se přesvědčiti. Rovněž vypravoval nám o divcích přírody v Yellowstone Parku, a i to mohli jsme vidět na fotografiích. Dlouho do noci jsme se tam zdrželi při milé zábavě. Srdečné díky p. doktorovi za vlídné pohostění.

Za mého pobytu v St. Louisu byla povětrnost stále deštivá a nepěkná. Jednoho rána v dešti, doprovodil mne laskavý hostitel p. Čejka na nádraží; za chvíli opouštěl jsem St. Louis. Pan Čejka byl mi v St. Louisu laskavým průvodcem, za což mu vzdávám srdečné díky. Nebyl bych se byl v rozsáhlém St. Louisu vyznal, neznaje ani jména ulic ani pouličních kar. Též jeho paní za upřímné pohostění vyslovují své vřoucí díky.

Dne 26. října časně z rána dorazil jsem do svého domova v Little Rock. Sladký domov! Vše bylo zdrávo a v nejlepším pořádku. Všichni už těšili se na můj příchod a já též byl jsem rád, že jsem opět mezi svými.

Časopisům, které v záležitosti bezdůvodného, surového napadnutí "Svornosti" ztratily pro mne slovo, zastavše se mne, moje díky. Zvláště upřímnému příteli p. Janu Havlasovi, za jeho statečné vystoupení v "Pokroku Západu" díky nekonečné.

Jan Borecký.

Willow Springs Pivovar

dava

ZELENÉ "TRADING STAMPS"

Za \$3.00 zelených Trading Stamps s každou bednou

STARS & STRIPES
(2 tucy pintových lahví)
—cena

\$1.25



Za \$5.00 zelených Trading Stamps s každou bednou

STARS & STRIPES
(2 tucy kvartových lahví)
—cena

\$2.25

Pamatujte!

Kromě toho, že dostanete nejlepší lahvové pivo, dostanete též dvojnásobnou hodnotu v zelených "Trading Stamps."

Objednejte si poštu neb telefonem 1306 nebo 1685.

STORZ BLUE RIBBON

THE REPRESENTATIVE BEER

Ježto posiluje a vyživuje, doporučováno jest lékaři. Jsou čistě a prospěšné, jest sverchovaně zdravé pivo.

V parných a trapaných letních měsících poskytne bedna zvláštní požitek v domácnosti.

STORZ BREWING CO. - OMAHA

